

PLAN ROZWOJU MIEJSCOWOŚCI INOWŁÓDZ

Spis treści

1. Wstęp.....	3
2. Opis stanu istniejącego i opis kierunków rozwoju miejscowości Inowłódz.....	5
2.1. CHARAKTERYSTYKA WSI.....	6
2.2. INWENTARYZACJA ZASOBÓW WSI INOWŁÓDZ.....	7
2.2.1. Infrastruktura techniczna.....	7
2.2.3. Rolnictwo.....	11
2.2.4. Dziedzictwo kulturowe- Rys historyczny miejscowości Inowłódz.....	15
2.2.5. Warunki krajobrazowe i przyrodnicze.....	16
2.2.6. Uwarunkowania Ochrony Środowiska.....	17
2.2.7. Analiza sfery społecznej-sytuacja demograficzna.....	17
2.3. OCENA MOCNYCH I SŁABYCH STRON.....	21
2.4. WIZJA ROZWOJU WSI.....	22
2.5. PROGRAM ROZWOJU WSI – PLAN DZIAŁAŃ.....	23
3. Opis planowanego przedsięwzięcia.....	24
4. Kosztorys planowanego przedsięwzięcia.....	25
5. Harmonogram planowanego przedsięwzięcia.....	26
6. Harmonogram wdrażania planu i zarządzanie.....	26

1. Wstęp.

Uwarunkowania Planu Rozwoju Miejscowości polegają na tym, że ma on zdecentralizowany, lokalny charakter, obejmuje ograniczony teren jednej miejscowości i przygotowywany jest – przy udziale przedstawicieli gminy – z inicjatywy i przez mieszkańców miejscowości.

Specyfika planu polega też na tym, że jest ukierunkowany na zagadnienia cywilizacyjno-kulturowe, koncentruje się na prostych, lokalnych przedsięwzięciach, które prowadzić mają do poprawy standardu i jakości życia mieszkańców. Ma mniej pro-gospodarczy, a bardziej pro-społeczny i pro-kulturowy charakter. I dzięki temu może stanowić doskonałe uzupełnienie strategii rozwoju całej gminy, która zazwyczaj koncentruje się na zagadnieniach infrastrukturalnych i gospodarczych.

Koncepcja odnowy i rozwoju wsi zakłada :

- troskę o ekonomiczny byt wsi – odnowa wsi jest dynamicznym procesem poprawy warunków życia na wsi, oprócz wzmocnienia poczucia odpowiedzialności własnej, wymaga stworzenia dogodnych warunków do rozwoju jednostki w społeczności lokalnej i wzmocnienia poczucia odpowiedzialności za najbliższe otoczenie;
- standard życia – kształtowany czynnikami materialnymi;
- jakość życia – wynikająca z pozamaterialnych, duchowych i społecznych potrzeb człowieka;
- zachowanie - na każdej możliwej płaszczyźnie – tożsamości i integralności wsi oraz wartości życia wiejskiego.

Główni animatorzy odnowy wsi w następujący sposób ujmują istotę projektów odnowy; „odnowa wsi nie kończy się na fasadach domów, lecz odzwierciedla się na twarzach i w sercach jej mieszkańców. To alternatywa dla anonimowego życia w wielkich miastach. Odnowa wsi nigdy się nie kończy, jest procesem ciągłego dopasowywania się do zmian zewnętrznych i wewnętrznych. Przyczynia się do podnoszenia jakości życia, do prawdziwej rewitalizacji wsi i nowego ukształtowania warunków życiowych ich mieszkańców.”

Odnowa wsi wzmacnia osobiste zaangażowanie mieszkańców, wpływające z odpowiedzialności za własną przyszłość. Daje możliwość samorealizacji i poczucia uczestnictwa we wspólnocie i współtworzeniu, uaktywnia bowiem podstawowy zasób jakim dysponuje społeczność tj. zaangażowanie ludzi. Mobilizuje siły i zasoby, tworzy warunki i pozytywne impulsy dla utrzymania dotychczasowych oraz rozwoju nowych dziedzin gospodarowania.

W procesie tym ważne jest, aby nie doprowadzić do „umiastowienia” wsi – przeniesienia miejskich rozwiązań i wzorców w sferze infrastruktury, budownictwa i stylu życia. Wieś jako mini-miasto, ze swym małym potencjałem, nie stanowi dla życia miejskiego żadnej alternatywy. Alternatywą jest wtedy, gdy dostosowując się do wymogów współczesności, pozostanie sobą, jako depozytariusz niepowtarzalnych zasobów oraz wartości, które składają się na jakość życia niedostępną w miastach.

Ogólnym celem planu jest więc podtrzymanie lub odtworzenie atrakcyjności wsi jako miejsca zamieszkania i zaplanowanie oraz przeprowadzenie tego w sposób dostępny, oczekiwany i popierany oraz wykonalny dla lokalnej społeczności.

Jest to szczególnie ważne w dzisiejszej sytuacji, gdy prawie każde miasto oferuje konkurencyjną pod względem podstawowych usług publicznych i ogólnodostępnych usług „wyższego rzędu” alternatywę zamieszkania, a rolnictwo traci swą atrakcyjność jako źródło utrzymania, co prowadzi m.in. do migracji młodych ludzi, szczególnie tych lepiej wykształconych ze wsi do miasta.

Idea odnowy wsi wyrasta z przekonania, że odnowiona, doinwestowana cywilizacyjnie i ożywiona kulturowo wieś odzyska swoją atrakcyjność jako miejsce zamieszkania, zapewni swoim starszym mieszkańcom godziwy standard i jakość życia oraz zdoła zatrzymać zdolną młodzież na miejscu. Nie jako „mini-miasto”, wysoko zurbanizowana i konkurująca z ośrodkami miejskimi bogactwem oferty, ale właśnie jako „nowa wieś”, nowoczesna, lecz ceniąca i zachowująca swój wiejski charakter i kulturową specyfikę.

Plan Rozwoju ma więc charakter „planu małych kroków”, ale w kierunku wielkich – przynajmniej dla kilku tysięcy mieszkańców, których dotyczy bezpośrednio – celów. Małych kroków, które podejmowane przez mieszkańców przy finansowym i organizacyjnym wsparciu gminy doprowadzić mają do trwałej poprawy miejscowych warunków życia.

2. Opis stanu istniejącego i opis kierunków rozwoju miejscowości Inowłódz

Przygotowując się do realizacji Planu Rozwoju Miejscowości, lokalni inicjatorzy przeanalizowali dokumenty określające cele, jakie wyznaczały dokumenty o szerszym zakresie strategicznym a następnie określili rolę swojej miejscowości w realizacji zadań o charakterze ponadlokalnym i lokalnym. Analizując cele strategiczne korzystano z następujących dokumentów:

- Plan Gospodarki Odpadami Gminy Inowłódz (projekt), Inowłódz 2004;
- Podstawowe informacje ze spisów powszechnych – Gmina wiejska Inowłódz, Łódź 2003;
- Strategia Rozwoju Województwa Łódzkiego, Łódź 2000;
- Program Rozwoju Województwa Łódzkiego 2004-2006 - komponent regionalny ZPORR, Łódź 2004;
- Raport z wyników spisów powszechnych – województwo łódzkie, Łódź 2003;
- Plan zagospodarowania przestrzennego województwa łódzkiego, Łódź 2002;
- Strategia Rozwoju Gminy Inowłódz, Łask-Inowłódz, Maj 1998 r
- Plan Rozwoju Lokalnego Gminy Inowłódz 2005 rok
- Studium Uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Inowłódz, Inowłódz, 2000 rok.

2.1. Charakterystyka wsi.

Miejscowość Inowłódz położona jest w województwie łódzkim, w południowo-wschodniej części powiatu tomaszowskiego. Jest ona położona w następujących odległościach od miejscowości takich jak:

- Tomaszów Mazowiecki (20 km)
- Opoczno (18 km)
- Rawa Mazowiecka (30 km)
- Łódź (67 km)
- Warszawa (107 km)

Powierzchnia gminy Inowłódz wynosi 97,7 km², zaś samego Inowłódza co stanowi % powierzchni gminy.

Gminę zamieszkuje 3847 osób, co stanowi 3% mieszkańców powiatu tomaszowskiego, zaś samą miejscowość Inowłódz zamieszkuje mieszkańców i jest to % mieszkańców gminy.

2.2. Inwentaryzacja zasobów wsi Inowlódz

Punktem wyjścia do stworzenia Planu Rozwoju Miejscowości, było zanalizowanie zasobów, jakimi dysponuje wieś. Analizy dokonano na wielu płaszczyznach m.in. infrastruktury technicznej, gospodarki oraz sfery społecznej, jednak najmocniej starano się zobrazować historię miejscowości, jej specyfikę pod względem kulturowym, ze szczególnym uwzględnieniem lokalnych zasobów przyrodniczych, obiektów zabytkowych, tradycji historycznych.

2.2.1. Infrastruktura techniczna.

Miejscowość Inowlódz charakteryzuje się typem zabudowy zgrupowanej wzdłuż drogi wojewódzkiej, dróg gminnych i powiatowych. Obszar przestrzeni publicznej, o szczególnym znaczeniu dla zaspokajania potrzeb mieszkańców przebiega wzdłuż głównego traktu komunikacyjnego, wokół którego toczy się życie mieszkańców. Na obszarze Inowlódza dominuje zabudowa jedno i dwukondygnacyjna jednorodzinna, występuje również zabudowa wyższa niż dwukondygnacyjna wielorodzinna.

Przy ciągach komunikacyjnych zgrupowane są domostwa mieszkańców, ale także punkty użyteczności publicznej. Funkcje układu przestrzennego wsi oparte są na funkcjach usługowej, rekreacyjno-turystycznej i mieszkalnej.

Miejscowość Inowlódz posiada pełną sieć wodociągową (ok. 70% sieci wodociągowej jest po modernizacji). Długość sieci wodociągowej wynosi 70,39 km, do której przyłączonych jest 1626 gospodarstw i posesji. Wodociąg Teofilów o długości sieci 22,4 km doprowadza wodę do miejscowości: Inowlódz i Teofilów (414 przyłączy) oraz Zakościele (90 przyłączy).

Sieć wodociągowa na terenie miejscowości (stan na dzień 01.06.2005r.)

Wyszczególnienie	2005
<i>Sieć wodociągowa miejscowości ogółem (w km)</i>	70,9
<i>Ilość przyłączy</i>	1626
<i>Liczba ludności z podłączeniem do sieci wodociągowej</i>	

Sieć wodociągowa w miejscowości Inowlódz liczy 70,9 km, co stanowi 100% sieci wodociągowej całej gminy.

Kanalizacja i gospodarka ściekowa miejscowości Inowłódz (stan na dzień 01.06.2005r.)

Wyszczególnienie	2005
<i>Sieć kanalizacyjna (w km)</i>	3,1
<i>Liczba podłączeń do sieci</i>	49
<i>w tym: gospodarstw domowych</i>	55
<i>Liczba oczyszczalni komunalnych</i>	1

Miejscowość Inowłódz nie jest skanalizowana, zaś sama Gmina Inowłódz jest skanalizowana tylko w obrębie miejscowości Spała i Konewka. Ścieki z obiektów użyteczności publicznej gromadzone są w szambach i dowożone do oczyszczalni wozami asenizacyjnymi. Ścieki gospodarcze zagospodarowywane są przez gospodarstwa na własnych gruntach i generalnie nie stanowią zagrożenia. Istotne zagrożenie dla środowiska stanowią zbiorniki z gnojowicą. Stan gospodarki odpadami obrazuje poniższa tabela:

Gospodarka odpadami (stan na dzień 01.06.2005r.)

Lp.	Wyszczególnienie	2005
1	Gospodarstwa domowe	
1.1	<i>Liczba gospodarstw domowych objęta systemem gromadzenia odpadów</i>	705
1.3	<i>Ilość produkowanych odpadów przez 1 mieszkańca [m³/rok] [kg/rok]</i>	96,43
1.4	<i>Ilość odpadów produkowanych przez gospodarstwa domowe objęte systemem gromadzenia odpadów [dam³/rok] [Mg/rok]</i>	381,31
2	Podmioty gospodarcze i użyteczności publicznej	
2.1	<i>Liczba podmiotów gospodarczych i użyteczności publicznej objęta systemem gromadzenia odpadów</i>	74
2.2	<i>Ilość odpadów produkowanych przez podmioty gospodarcze i użyteczności publicznej objęte systemem gromadzenia odpadów [dam³/rok] [Mg/rok]</i>	40,03

Miejscowość Inowłódz nie jest zgazyfikowana. Przewidywana jest budowa gazociągu i stacji redukcyjnej. Do celów bytowych mieszkańcy gminy korzystają z gazu w butlach. Dystrybucja gazu propan – butan prowadzona jest przez kilku prywatnych pośredników. Miejscowość Inowłódz posiada dogodne położenie w stosunku do połączeń komunikacyjnych.

Układ komunikacyjny wokół miejscowości Inowłódz tworzą drogi:

- krajowa nr 48 Tomaszów Mazowiecki – Spała – **Inowłódz** – Odrzywół - Radom
- wojewódzka nr 726 Opoczno – Inowłódz – Rzeczyca - Rawa Mazowiecka
- powiatowe o długości 19,5 km
 - nr 30186 Glinnik – Konewka – Królowa Wola - **Inowłódz**
 - nr 30132 **Inowłódz** – Brzustów - Sługocice

Stan nawierzchni jest zróżnicowany – konieczność modernizacji i remontów dotyczy szczególnie dróg powiatowych i gminnych. Sieć dróg lokalnych przebiegających przez miejscowość Inowłódz jest bardzo dobrze rozwinięta.

Transport drogowy jest dominującą gałęzią całego potencjału transportowego miejscowości Inowłódz, zarówno w przewozach towarowych jak i w pasażerskich.

Do Inowłodza można dojechać licznymi autobusami kursującymi w kierunku:

- Radomia
- Opoczno
- Rawy Mazowieckiej
- Łodzi

Przez miejscowość Inowłódz nie przebiegają linie elektroenergetyczne wysokiego napięcia 110 kV i wyżej. Energia elektryczna dostarczana jest do odbiorców magistralnymi napowietrznymi liniami 15 kV ze stacji 110/15 kV „Tomaszów 1” oraz ze stacji 110/15 kV „Opoczno”. Obecne zapotrzebowanie gminy na energię elektryczną zapewniają napowietrzna linia średniego napięcia 15 kV, 40 stacji transformatorowo-rozdzielczych 15/0,4 kV i zasilane z nich linie niskiego napięcia 0,4/0,231 V. Poszczególne miejscowości zasilane są liniami niskiego napięcia. Źródłem zasilania jest stacja transformatorowa rozdzielcza 110/15 kV.

Na terenie Inowłodza działa centrala telefoniczna, obsługująca abonentów telefonów stacjonarnych. Łączność telekomunikacyjną zapewnia linia światłowodowa relacji Tomaszów

Mazowiecki – Inowłódz, linia telekomunikacyjna Inowłódz – Rzeczyca. W miejscowości Inowłódz znajdują się ogólnodostępne aparaty publiczne. Teren gminy obejmują swoim zasięgiem operatorzy telefonii komórkowej.

2.2.2. Gospodarka.

Głównymi pracodawcami na terenie miejscowości Inowłódz są instytucje samorządowe i jednostki podległe samorządowi. Wynika to z faktu, że miejscowość Inowłódz jest siedzibą gminy. Większość firm działających w Inowłodzu reprezentuje sektor prywatny.

Poza działalnością administracji samorządowej, edukacji, pomocy społecznej podstawową dziedziną działalności przedsiębiorstw znajdujących się w miejscowości Inowłódz jest handel i działalność produkcyjna. Istotną rolę odgrywają także podmioty działające w zakresie rolnictwa, łowiectwa, leśnictwa oraz w branży budowlanej. Na terenie miejscowości Inowłódz nie ma instytucji otoczenia biznesu. Swoją filię ma tutaj jedynie Bank Spółdzielczy.

Najważniejsze przedsiębiorstwa zlokalizowane na terenie miejscowości Inowłódz to:

Nazwa firmy	Profil działalności
FHUP GOLDEN CHICKEN	działalność produkcyjna
Usługi informatyczne	działalność usługowa
BAMAR	działalność handlowo-
PAPIS	działalność handlowa
Firma FISCHER	działalność produkcyjna
Zakład Drzewny Produkcyjno- Handlowo-Usługowy s.c.	działalność produkcyjna
Produkcja i sprzedaż wyrobów piekarniczych i ciastkarskich	działalność produkcyjna
Wytwórnia Wód Gazowanych Grażyna i Tomasz Jabłońscy	działalność produkcyjna

2.2.3. Rolnictwo

Inowłódz nie jest miejscowością typowo rolniczą, jednak razem z turystyką i leśnictwem, rolnictwo stanowi jedną z podstawowych jego funkcji. Rolnictwo w gminie Inowłódz oparte jest na gospodarstwach indywidualnych.

Wyszczególnienie	Powierzchnia użytków rolnych w ha
Ogółem w tym:	1564,3977
- grunty orne	357,209
- sady	5,8972
- łąki	2,4997
- pastwiska	139,2989
- lasy i grunty leśne	781,1366
- pozostałe grunty	188,3563

Struktura użytków rolnych w uzależniona jest od wspomnianych już warunków przyrodniczych. Na użytki rolne składają się grunty orne, sady, łąki i pastwiska trwałe. Największą powierzchnię w gminie zajmują lasy (połowa powierzchni), grunty orne (23% ogólnej powierzchni użytków rolnych). Blisko 9% gruntów użytkowanych w gospodarstwach rolnych zajmują pastwiska. Widoczna jest duża lesistość miejscowości, co ogranicza warunki do produkcji rolnej, ale zwiększa atrakcyjność Inowłódza pod względem krajobrazowo-przyrodniczym.

Analizując jakość gleb występujących na terenie miejscowości Inowłódz należy stwierdzić, że warunki dla produkcji rolnej nie są korzystne. Wpływają na to zarówno warunki przyrodnicze (rzeźba terenu, warunki wodne), klimatyczne (warunki klimatyczne i długość okresu wegetacyjnego) oraz wspomniana jakość gleb.

Użytki rolne wg klas (stan na dzień 01.06.2005r.)

Wyszczególnienie	Powierzchnia w ha	Udział w %
Ogółem	1564,4	100%
<i>Klasa I</i>	-	

<i>Klasa II</i>	-	
<i>Klasa III</i>	-	
<i>Klasa IV</i>	52,8	4
<i>Klasa IVa</i>	79,0	5
<i>Klasa IVb</i>	18,2	1
<i>Klasa V</i>	307,5	20
<i>Klasa VI</i>	1106,9	70

Największy udział pośród gruntów ornych mają w gminie gleby klasy VI (70%), V (20%), IVa (17,8%), IVb (13,6%). Z wyjątkiem gleb III klasy bonitacyjnej nie mają one najwyższej przydatności rolniczej. Prócz słabych warunków glebowych niekorzystnym dla rozwoju działalności rolniczej jest występowanie na terenie miejscowości i w okolicach złóż surowców mineralnych i związana z ich eksploatacją degradacja powierzchni terenu.

W Inowłodzu przeważają gospodarstwa rolne o powierzchni do 5 ha. Gospodarstwa o powierzchni 5-10 ha stanowią drugą pod względem liczebności grupę, najmniej liczne są te powyżej 10 ha. Struktura użytków rolnych uzależniona jest od wspomnianych już warunków przyrodniczych. Na użytki rolne składają się grunty orne, sady, łąki i pastwiska trwałe. Największą powierzchnię w miejscowości zajmują grunty orne, następnie sady, odłogi i ugory.

Formy własności gruntów pokazują stosunkowo wysoki udział własności Państwowych Gospodarstw Leśnych w strukturze gruntów, co wynika z dużego udziału gruntów leśnych w powierzchni Inowłódza. W całkowitej strukturze powierzchni gruntów ponad jedną trzecią stanowi własność prywatna (gospodarstwa indywidualne), które decydują o rodzajach i wielkości produkcji rolnej.

Rolniczy miejscowości Inowłódz uwidacznia się w prowadzonej przez większość gospodarstw wyłącznej działalności rolniczej. Jednak wiele gospodarstw prowadzi jednocześnie działalność rolniczą i pozarolniczą. Wśród indywidualnych gospodarstw rolnych dominują prowadzące produkcję roślinną, zwierzęcą i produkcję mieszaną. Dużą grupę stanowią gospodarstwa nie prowadzące działalności rolniczej i pozarolniczej.

Struktura zasiewów obrazuje dominującą rolę zbóż pośród upraw roślinnych. Największą powierzchnię zasiewów zbóż podstawowych przeznacza się pod zasiew: żyta, owsa, pszenżyta,

Większość powierzchni zasiewów zbóż podstawowych zajmuje żyto. Wynika to ze wspomnianych już warunków glebowych i klimatycznych upraw. Żyto można siać na wszystkich rodzajach gleb, także niskich klas bonitacyjnych, jakie dominują na obszarze gminy. Ze względów ekonomicznych wręcz zalecane jest uprawiać je na glebach klasy IV i V, dlatego stanowi ono - wraz z pozostałymi zbożami - najważniejszy dział produkcji roślinnej w gminie. W Podobnie uwarunkowany jest duży odsetek ziemniaków pastewnych w ogólnej powierzchni zasiewowej głównych ziemiopłodów..

Produkcja sadownicza jest symboliczna i ma głównie charakter przydomowy, podobnie jak hodowla warzyw. Krzewy owocowe i jagodowe to produkcja o znaczeniu marginalnym.

Produkcja rolnicza hodowlana odgrywa na terenie Inowłódza istotną rolę wynikającą z warunków glebowo-klimatycznych i tradycji hodowlanych na tym terenie. Odnosi się to przede wszystkim do bydła (w tym mlecznego), w drugiej kolejności do trzody chlewnej, drobiu oraz koni. Przydomowy i najczęściej incydentalny charakter ma hodowla owiec, kóz, królików.

Wśród ogółu gospodarstw rolnych w miejscowości Inowłódz działalność pozarolniczą prowadzi część gospodarstw. W tej liczbie dominują gospodarstwa zajmujące się handlem oraz przetwórstwem przemysłowym, następnie transportem i budownictwem . Nie bez znaczenia jest także popularność turystyczna miejscowości

Turystyka wydaje się kluczową dziedziną dla lokalnego rozwoju gospodarczego. Gmina posiada ogromny potencjał turystyczny wynikający ze znajdujących się na jej terenie zabytków, przestrzeni krajobrazowych, dostępu do wody, kompleksów zieleni, miejsc związanych z historią i kulturą tych ziem. Czynnikiem wspierającym te możliwości są tradycje turystyczne, popularność niektórych miejscowości z terenu gminy, dobry dojazd i lokalne lobby promujące walory „małej ojczyzny”.

Będący czynnikiem aktywizacji ekonomicznej rozwój turystyki związany jest integralnie ze stanem infrastruktury, handlu, transportu i finansów.

Niewątpliwym atutem gminy Inowłódz, sprzyjającym rozkwitowi turystyki, jest położenie geograficzne, układ komunikacyjny, bliskość do wielu miejscowości, czy aglomeracji (łódzka, warszawska). Sprzyja to turystyce oraz ułatwia dostęp do obszarów rekreacyjno – wypoczynkowych i ośrodków turystycznych w gminie.

Priorytetem gminy Inowłódz jest rozwój przemysłu turystycznego. Na terenie całego powiatu Tomaszowskiego działa *Stowarzyszenie Wsi Agroturystycznych Regionu Doliny Pilicy i Zalewu Sulejowskiego*.

Ze względu na walory przyrodniczo – krajobrazowe gmina Inowłódz posiada bardzo dogodne warunki dla rozwoju turystyki wiejskiej, która uważana jest za nowoczesną formę dawnych letnisk i „wczasów pod gruszą”. Agroturystyka wiąże się z bliskim kontaktem turystów ze środowiskiem naturalnym, miejscową społecznością i jej kulturą.

W rozwoju agroturystyki w gminie Inowłódz upatrywać można szansy na dostarczenie dochodów dla gospodarstw rolnych i utworzenie nowych miejsc pracy na wsi oraz przyciągnięcie nowego segmentu turystów. Turystyka wiejska może stanowić dużą szansę dla restrukturyzacji gminy, gdzie w miarę upływu czasu, część mieszkańców będzie poszukiwać alternatywnych źródeł dochodów.

Biorąc pod uwagę zmiany zachodzące w gospodarce dywersyfikacja działalności rolniczej może w przyszłości stanowić źródło dochodów dla większej liczby mieszkańców gminy. Charakterystyczna dla gminy jest coraz większa aktywność gospodarstw zajmujących się działalnością pozarolniczą w sferze agroturystyki, tym bardziej, że działalność ta stanowi coraz poważniejszą dziedzinę gospodarki gminy. Obrazuje to kolejne możliwości rozwoju gospodarstw rolnych i przeprofilowania produkcji w obliczu trudnych warunków prowadzenia działalności rolniczej.

W Inowłodzu zakłady przetwórstwa artykułów rolnych nie odgrywają znaczącej roli gospodarczej. Działa tutaj jedna piekarnia, nie ma zakładów przetwórstwa owocowo-warzywnego i mięsnego.

2.2.4 Dziedzictwo kulturowe- Rys historyczny miejscowości Inowłódz

Miejscowość Inowłódz istnieje już od roku 1145, była to niewielka osada, która wraz z napływem ludności rozrastała się nie tylko pod względem obszarowym. Z historycznych dokumentów dowiadujemy się, iż w roku 1145 istniały w osadzie karczmy, komora celna oraz kościół. Był to Kościół św. Idziego i został on ufundowany przez Władysława Hermana. Znajduje się on na szczycie góry, u podnóża której płynie Pilica. Prawa miejskie otrzymał Inowłódz w połowie XIV w. W okresie tym król Kazimierz Wielki wybudował zamek. W swojej przeszłości Inowłódz miał duże znaczenie wynikające z usytuowania na granicy jednostek administracyjnych. W połowie XIII wieku lewobrzeżna strona Pilicy była najdalej na północ wysuniętym skrawkiem Ziemi Łęczyckiej. Gród Inowłodzki bronił przejścia przez Pilicę z Małopolski. Na początku XIV wieku Inowłódz wszedł w skład Królestwa Polskiego i pełnił ważną rolę w systemie obronnym kraju. Do połowy XVII w. na zamku rezydowali kasztelanowie inowłodzcy.

Inowłódz posiada na swoich terenach wiele wartości kulturowych które zostały objęte ochroną, do nich możemy zaliczyć:

- Kościół pod wezwaniem św. Idziego w Inowłodzu (zniszczony został w latach 1914 – 1915, a rekonstruowany w latach 1924 – 1938);
- Kościół parafialny pod wezwaniem św. Michała Archaniola w Inowłodzu, wybudowany został on w 1520 roku w stylu późnogotyckim;
- Ruiny zamku w Inowłodzu zbudowanego przez Kazimierza Wielkiego w latach 1352-1370, zniszczony on został w latach 1655 – 1656 (do tej pory nie został zrekonstruowany);
- Cmentarz wojenny żołnierzy niemieckich z okresu I wojny światowej w Inowłodzu;
- Cmentarz Żydowski w Inowłodzu;

2.2.5. Warunki krajobrazowe i przyrodnicze.

Środowisko przyrodnicze miejscowości Inowłódz charakteryzuje się wysokimi walorami krajobrazowymi, ze względu na położenie w obrębie terenów bardzo zróżnicowanych geomorfologicznie. Najcenniejsze z przyrodniczego punktu widzenia obszary położone są w dolinie rzeki Pilicy oraz obszar w obrębie Spalskiego Parku Krajobrazowego

Inowłódz położony jest częściowo na obszarze Nizin oraz Wyżyn Środkowopolskich. Teren ten wchodzi w skład mezoregionu Doliny Białobrzesckiej, będącej częścią wzniesień południowomazowieckich.

Rzeka Pilica przepływająca przez teren gminy jest tu granicą rzeźby lodowcowej i przedlodowcowej Polski. Skały z okresu środkowo i górno jurajskiego tworzą antyklinę inowłodzką, która jest połączeniem antyklinarium świętokrzyskim z wałem kujawskim.

Gmina Inowłódz położona jest na obszarze dwóch jednostek strukturalnych podłoża: paraantyklinorium środkowopolskiego oraz synklinorium szczecińsko-łódzko-miechowskiego. Wyróżnić tu można jednostki niższego rzędu: w części północno-wschodniej i wschodniej znajduje się antyklina inowłodzka, a w części południowo-zachodniej położona jest niecka tomaszowska. Jednostki te zbudowane są z utworów mezozoicznych pokrytych występującymi na terenie całej gminy osadami czwartorzędowymi o różnej miąższości. Jurę środkową reprezentują piaskowce, mułowce i iłowce z wkładkami syderytów oraz wapieni o miąższości ok. 800 m (krawędź wysoczyzny nad Pilicą w rejonie Inowłódza). Jura górna reprezentowana jest przez utwory: chalcedonity, gliny, mułowce i margle (rejon Teofilowa i Inowłódza). Po okresie zlodowaceń na terenie gminy pozostały różnowiekowe gliny zwałowe (w postaci płatów) oraz żwiry, piaski i mułki, niewielkie soczewki ilów i mułków laminowanych, jak również osady eoliczne - piaski kwarcowe w formie wydm.

Obszar ten leży w dorzeczu lewego dopływu Wisły - rzeki Pilicy. Cała część gminy należy do zlewni Pilicy, której dopływami są rzeki: Gać, Słomianka z Giełzówką, Cetynka i Struga. Poza w/w rzekami na obszarze gminy występują także niewielkie bezimienne stałe ciek. Na terenie gminy, na rzece Gać wskutek piętrzeń powstało kilka zbiorników retencyjnych. Zgromadzona w nich woda wykorzystywana jest w celach przeciwpożarowych.

Mikroklimat miejscowości Inowłódz nie różni się do klimatu całej Polski, średnia roczna temperatura powietrza wynosi 7,7 °C, natomiast średnia roczna suma opadów atmosferycznych waha się w granicach 585 do 625 mm, a okres wegetacyjny trwa około 210 dni. Pod względem

mikroklimatycznym obszar jest zróżnicowany zależnie od rzeźby terenu, zalesienia, układu dolin i zabudowy.

2.2.6 Uwarunkowania Ochrony Środowiska.

Inowłódz jest stolica gminy, która włączona została do Piliczańsko - Radomszczańskiego Obszaru Chronionego Krajobrazu.

Stan środowiska leśnego ulega przemianom wskutek prowadzenia działalności przemysłowej i urbanizacji, co prowadzi do zagrożenia zdrowotnego drzewostanów. Warunki atmosferyczne panujące w ostatnich latach (zwłaszcza długotrwałe susze, ostre zimy i klęski huraganowe) jak również pożary wpływają destabilizacyjnie na drzewostany leśne.

Zagrożenia dla środowiska występujące na terenie miejscowości Inowłódz mają swoje źródła w działalności człowieka. Zagrożenia pochodzenia naturalnego (wichury, opady nawalne, powódzie) nie występują z częstotliwością wymagającą podjęcia specjalnych działań zapobiegawczych. Na terenie miejscowości Inowłódz prawdopodobieństwo wystąpienia nadzwyczajnego zagrożenia dla środowiska naturalnego wiąże się przede wszystkim z możliwością awarii w transporcie drogowym (szczególnie drogą krajową nr 48) oraz kolejowym. Awarie i katastrofy w transporcie mogą spowodować wydostanie się na zewnątrz substancji toksycznych i niebezpiecznych o właściwościach palnych i wybuchowych. Na terenie miejscowości Inowłódz znajduje się stacja paliw płynnych i gazowych, która stwarza również zagrożenie dla środowiska.

2.2.7. Analiza sfery społecznej-sytuacja demograficzna.

Liczba mieszkańców miejscowości Inowłódz wynosi 777 osób, co przy liczbie ludności gminy Inowłódz, która według danych otrzymanych z Urzędu Gminy w Inowłodzu na dzień 15.12.2004r. wynosiła 4049 osób stanowi ponad 19% mieszkańców gminy.

	Ogółem Inowłódz	Wiek				
		0-6	7-15	16-19	20-65	pow. 65
Ludność w tym:	777	28	70	36	496	147
- <i>kobiety</i>	416	18	34	22	248	94
- <i>mężczyźni</i>	361	10	36	14	248	53

Obserwuje się niewielki przyrost ludności na co znaczący wpływ miała liczba osób, które przesiedliły się z innych miejscowości i osiedli na stałe na teren Inowłódza.

Zjawisko większego napływu ludności należy traktować bardzo pozytywnie, gdyż jest to tendencja korzystna dla rozwoju.

W strukturze ludności wg płci i wieku na terenie miejscowości Inowłódz nie jest zachowana równowaga: kobiet jest więcej o 55 osób, co wynika z dłuższej średniej długości życia. Struktura ludności według stopnia wykształcenia wskazuje na przewagę osób z wykształceniem podstawowym i zawodowym.

Opiekę zdrowotną na terenie miejscowości Inowłódz zapewnia Niepubliczny Zakład Opieki Zdrowotnej na poziomie podstawowym. Dodatkowo mieszkańcy korzystają z pomocy medycznej dostępnej na terenie ościennych gmin i stolicy powiatu (opieka rehabilitacyjna, specjalistyka ambulatoryjna, diagnostyka). Zaopatrzenie w leki umożliwia apteka w Inowłodzu..

Na terenie miejscowości zlokalizowane są następujące placówki oświatowe:

- Publiczne Gimnazjum w Inowłodzu, które ma pod swą opieką 146 uczniów;
- Publiczna Szkoła Podstawowa im. Juliana Tuwima, uczęszcza do niej 129 uczniów

Każda ze szkół posiada salę gimnastyczną, świetlicę oraz salę komputerową (Publiczne Gimnazjum i Publiczna Szkoła Podstawowa w Inowłodzu - wspólne).

Szkoły – oprócz roli placówek oświatowych - pełnią także funkcję ośrodków kulturotwórczych i rekreacyjnych. Ponadto realizują funkcje społeczne, zajmując się organizacją dożywiania dla dzieci.

W zakresie szkolnictwa ponadgimnazjalnego i wyższego korzystny wydaje się potencjalny dostęp do szkół licealnych, technicznych, policealnych i wyższych na terenie aglomeracji łódzkiej i okolicznych miejscowości.

Funkcję upowszechniania kultury na terenie gminy pełni Gminny Ośrodek Kultury, Gminna Biblioteka Publiczna w Inowłodzu wraz z biblioteką w Inowłodzu. Zapewniają one łatwy dostęp do książki. Na terenie Inowłódza (w ramach GOK) działa też Klub Kultury „Stara Piekarnia”

Życie kulturalne ma też odzwierciedlenie w organizowanych na jej terenie cyklicznych imprezach:

Coroczne imprezy na terenie miejscowości Inowłódz

LP.	NAZWA IMPREZY	MIEJSCE I TERMIN	ORGANIZATOR	OPIS
	Sobótka	Inowłódz 23 czerwca	Gminny Ośrodek Kultury (GOK) Tel. 710 18 54	Wybór najładniejszego wianka, puszczanie wianków, ognisko, pląsy, zabawy
2.	Festiwal w Krajobrazie	Inowłódz II-ga połowa lipca	Stowarzyszenie „Festiwal w Krajobrazie”	Festiwal dźwięków, ruchu, światła, obrazów, muzyki; festiwal sztuk
3.	Dni Gminy Inowłódz	Inowłódz - OSiR Przełom lipca/sierpnia	GOK	występy sceniczne, impreza plenerowa, dzień sportu, biegi, koszykówka

Źródło: Urząd Gminy w Inowłodzu

Poczucie bezpieczeństwa ma głęboki wpływ na ocenę jakości życia przez mieszkańców. Analiza liczby odnotowanych przestępstw wskazuje na ogólny spadek ich liczby, choć na stałym poziomie utrzymuje się liczba przestępstw gospodarczych. Przestępstwa przeciw życiu nie są odnotowywane, niewielka jest też liczba rozbojów. Na wzrost bezpieczeństwa mieszkańców wpłynęło reaktywowanie w roku 2003 Posterunku Policji, przy ul. Czarnieckiego w Inowłodzu.

Prócz Komisariatu Policji na szeroko rozumiane poczucie bezpieczeństwa wpływają także działająca tu jednostka Ochotniczej Straży Pożarnej.

Zadania w zakresie pomocy społecznej realizuje Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Inowłodzu będący samodzielną jednostką organizacyjną gminy. Realizuje on zadania zlecone oraz własne wynikające z realizacji zapisów ustawowych o pomocy społecznej. Rola i pomoc ośrodka ma nie tylko wymiar finansowy, ale przejawia się w szeroko rozumianej pracy socjalnej. Kolejnym zadaniem jest koordynowanie pomocy na rzecz osób dotkniętych alkoholizmem (i koalkoholizmem w przypadku rodzin osób uzależnionych) z odpowiednimi jednostkami realizującymi zadania terapeutyczne (np. działalność świetlicy profilaktyczno-wychowawczej nadzorowanej przez GOPS w Spale, poradnie leczenia uzależnień działające w powiecie oraz punkty konsultacyjne w Inowłodzu). Problemem ogólnokrajowym jest brak środków wystarczających na zabezpieczenie wszystkich zdiagnozowanych potrzeb.

W miejscowości Inowłódz samorząd gminny i szkoły (w ramach pracowni informatycznych) są wyposażone w sprzęt komputerowy umożliwiający dostęp do Internetu. Odbywa się on za pomocą technologii ISDN (Integrated Service Digital Network, czyli Cyfrowej Sieci Zintegrowanych Usług). Ten system telefoniczny umożliwia przekazywanie

danych cyfrowych z prędkością przekraczającą tę, która dostępna jest w zwykłej sieci telefonicznej, jednak nie zapewnia takiej jakości i szybkości pobierania danych jak stałe łącza. Stosowany jest głównie do przekazywania danych komputerowych i do tzw. wideokonferencji.

Mieszkańcy mają także możliwość indywidualnego korzystania z sieci w szkołach, Gminnym Centrum Informacji i bibliotece – czytelnia internetowa. Biorąc pod uwagę szybkość rozwoju technologii informatycznych i amortyzowania się sprzętu komputerowego, konieczny jest stały proces poszerzania, doposażenia i unowocześniania bazy komputerowej w szkołach, urzędzie i jednostkach podległych.

2.3. Ocena mocnych i słabych stron.

MOCNE STRONY MIEJSCOWOŚCI	SŁABE STRONY MIEJSCOWOŚCI
• duże walory krajobrazowo –przyrodnicze • wiele atrakcji turystycznych; • dobrze zachowane środowisko naturalne; • naturalne warunki sprzyjające rozwojowi agroturystyki i turystyki poznawczej; • bogate dziedzictwo kulturowe; • wysoki wskaźnik nasycenia drogami • położenie gminy na trasach komunikacyjnych • dobry dostęp do usług telekomunikacyjnych (sieć komórkowa); • duże zasoby siły roboczej; • istnienie Gminnego Centrum Informacji; • przedsiębiorczość lokalnej społeczności widoczna w liczbie podmiotów prowadzących działalność gospodarczą; • dogodne warunki dla rozwoju turystyki wycieczkowej, poznawczej jako gałęzi lokalnej gospodarki; • głębokie tradycje rolnicze; • dobra dostępność komunikacyjna gospodarstw rolnych gminy do rynków zewnętrznych (rynków zbytu i zaopatrzenia); • zdecydowana przewaga własności prywatnej użytków rolnych • głębokie tradycje kulturowe; • dobry dostęp do szkolnictwa podstawowego i gimnazjalnego; • niski stopień przestępczości; • funkcjonowanie na terenie gminy ZOZ-u (w zakresie podstawowej opieki zdrowotnej); • działalność GOPS • aktywność samorządu lokalnego w stymulowaniu rozwoju	• niedostateczna liczba wyznaczonych szlaków turystycznych (pieszych i rowerowych); • brak rozbudowanej infrastruktury turystycznej (oznakowania, parkingi itp.); • niewystarczająca promocja gminy; • brak kompleksowych rozwiązań w zakresie gospodarki odpadami; • brak rozwiązań kanalizacyjnych na terenach słabo zurbanizowanych; • zły stan techniczny dróg; • brak jednolitego systemu ciepłego; • brak uzbrojenia terenów pod inwestycje • brak dużych i średnich podmiotów gospodarczych będących motorem rozwoju i źródłem utrzymania dla miejscowej ludności; • dominująca pozycja indywidualnych gospodarstw jako miejsc pracy; • brak preferencji dla nowo powstających firm; • brak instytucji otoczenia biznesu wspierających przedsiębiorczość gospodarstw; • ograniczona możliwość hodowli zwierząt; • niski poziom upraw ekologicznych; • niski potencjał gospodarstw w zakresie przeprofilowywania produkcji np. w stronę produkcji ekologicznej; • niedoinwestowanie gospodarstw rolnych • przewaga gleb o niskiej klasie bonitacyjnej; • brak przetwórstwa • długotrwałe bezrobocie; • starzenie się społeczeństwa; • dostęp do edukacji na poziomie ponadgimnazjalnym; • brak zintegrowanych i kompleksowych form wspierania osób niepełnosprawnych;

2.4. Wizja rozwoju wsi.

Rozwój miejscowości i jej mieszkańców poprzez wykorzystanie zasobów przyrodniczych, dziedzictwa kulturowego, atrakcyjnego położenia geograficznego oraz wspieranie potencjału ludzkiego,.

Cel ten będzie realizowany poprzez:

- ✓ **Rozwój zaplecza dla rekreacyjno - turystycznego rozwoju gminy**
- ✓ **Rozbudowę infrastruktury technicznej służącej wzmocnieniu postaw proturystycznych**
- ✓ **Rozbudowę infrastruktury technicznej służącej wzmocnieniu lokalnych możliwości inwestycyjnych i komunikacyjnych**
- ✓ **Zapobieganie nieprzystosowaniu i wykluczeniu społecznemu**
- ✓ **Poprawę jakości środowiska naturalnego**
- ✓ **Tworzenie miejsc pracy poprzez rozwój turystyki i usług**
- ✓ **Rozwój przedsiębiorczości**
- ✓ **Zachowanie wartości kulturowych i przyrodniczych gminy**
- ✓ **Promocję Inowłodza**
- ✓ **Poprawę jakości kształcenia i dostępu do wiedzy oraz budowanie społeczeństwa informacyjnego (e-government)**
- ✓ **Aktywizację społeczną mieszkańców**
- ✓ **Wzrost zadowolenia mieszkańców z warunków życia w miejscowości**

2.5. Program rozwoju wsi – plan działań.

L.p.	Zadanie	Łączny Koszt	Koszt realizacji z podziałem na lata				Źródła finansowania
			2005	2006	2007*	2007-2013	
1	Budowa Centrum Sportowo-Rekreacyjnego w Inowłodzu-etap I- trakt turystyczny Spacerem przez historię	340 376	7 000	5 431	327945		Środki własne gminy
2.	Wyznaczenie i oznaczenie ścieżek turystycznych pieszych i rowerowych	800 000				800 000	ZPORR Działanie 3.1 75% dofinansowania z ERDF
3.	Wykonanie pasażu spacerowego nad Pilicą na odcinku Inowłódz – Zakościele.	180 000			180 000		ZPORR Działanie 3.1 75% dofinansowania z ERDF
4.	Budowa centrum rekreacyjno wypoczynkowego w Inowłodzu. (urządzenie terenów rekreacyjnych, boiska sportowego , otwartego basenu, plaży, przystani do uprawiania sportów wodnych.	3 000 000	200 000			2 800 000	Fundusze UE
5.	Wykonanie oczyszczalni ścieków oraz głównej sieci kanalizacji sanitarnej w Inowłodzu i Zakościelu – etap I	4 050 000	4 050 000				
6.	Budowa sieci kanalizacji sanitarnej w Zakościelu, Teofilowie, Poświętne i Inowłódz	8 000 000		4 000 000	4 000 000		
7.	Przebudowa ulicy Piaskowej w Inowłodzu	210 000		210 000			ZPORR Działanie 3.1 75% dofinansowania z ERDF
8.	Termomodernizacja budynku SP i Gimnazjum w Inowłodzu	640 000	160 000	100 000	380 000		SPO Rozwój obszarów Wiejskich 80% dofinansowania z ERDF
9.	Odbudowa zamku w Inowłodzu					X	
10.	Likwidację i rekultywację terenu składowiska odpadów w Inowłodzu						

3. Opis planowanego przedsięwzięcia.

Projekt pod nazwą „Budowa Centrum Sportowo-Rekreacyjnego w Inowłodzu-etap I- trakt turystyczny Spacerem przez historię” będzie realizowany na działkach o numerach ewidencyjnych: 1109, 1339, 1412. Właścicielem działek jest gmina Inowłódz.

Projekt ten decyduje o wykorzystaniu potencjału miejscowości Inowłódz i dalszym rozwoju jej funkcji turystycznych.

Planowana budowa traktu turystycznego jest etapem stworzenia w Inowłodzu Centrum Rekreacyjno-Sportowego, które będzie integralnie powiązane z walorami historycznymi i widokowymi. Trasa ta połączy w jeden szlak Kościół pod wezwaniem św. Idziego w Inowłodzu (zniszczony został w latach 1914 –1915, a rekonstruowany w latach 1924 – 1938); z Ośrodkiem Sportu i Rekreacji. Przebieg trasy umożliwi zwiedzanie centrum Inowłodza, z oglądaniem danej zabudowy oraz budynku synagogi żydowskiej. Połączy, więc zwiedzanie miejsc o walorach historycznych wynikających z wielokulturowości, wielowiekowej historii i zakończy się w miejscu przeznaczonym do wypoczynku i rekreacji. Połączy więc funkcje turystyczne, rekreacyjne oraz poznawcze.

Na realizacji projektu zyskają mieszkańcy oraz goście odwiedzający gminę. Poprawi się jakość życia mieszkańców oraz warunki pobytu turystów. Zyska na nim wizerunek miejscowości oraz estetyka przestrzeni publicznej.

Obszar przyległy do zamku w miejscowości Inowłódz stanowi teren wypoczynku miejscowej społeczności. W obecnym stanie nie jest on estetycznym i przyjemnym miejscem rodzinnych spacerów. Projekt zakłada wytyczenie i wykonanie 330 m² ciągu komunikacyjnego oraz utworzenie ścieżki rekreacyjnej. Ciąg prowadzić będzie z ruin zamku Kazimierza Wielkiego do Ośrodka Sportu i Rekreacji.

Projekt zakłada wykonanie prac budowlanych polegających na budowie ścieżki rekreacyjnej (330 m²) i parkingu (1 500 m²) z kostki POLBRUK, który stanowić będzie zaplecze dla zwiedzających oraz prac z zakresu urządzania zieleni:

- Prace pielęgnacyjno-lecznicze - drzewa o średnicy 21-40 cm 72 szt.;
- Frezowanie pni drzew o średnicy 61-80 10 szt.;
- Prace ziemne:
 - * wyrównanie terenu wraz z transportem ziemi 212 m³;
 - * przekopanie, plantowanie grabienie 4050 m²;
- Wykonanie trawników dywanowych 4050 m²;

- Prace z zakresu pielęgnacji istniejącej zieleni niskiej: wykaszanie, cięcia pielęgnacyjne formujące krzewy 262 m²;
- Wykonanie nawierzchni parkingowej z kostki typu POLBRUK 1500 m²;
- Wykonanie ścieżki rekreacyjnej z kostki brukowej typu POLBRUK 330 m²;
- Zakup i montaż elementów małej architektury:
 - a) ustawienie ławek parkowych - 16 szt;
 - b) ustawienie koszy na śmieci - 10 szt.

4. Kosztorys planowanego przedsięwzięcia.

L.p.	Zakres robót	Kwota BRUTTO (ZŁ)
1	Dokumenty techniczne i planistyczne	7000,00
2.	Prace pielęgnacyjno – lecznicze, prace w koronach drzew	6 823,00
3.	Frezowanie pni drzew	2 472,00
4.	Prace ziemne - wyrównanie terenu wraz z transportem	3 854,00
5.	Prace ziemne - przekopanie, plantowanie i grabienie	2 717,00
6.	Wykonywanie trawników dywanowych	8 371,00
7.	Prace z zakresu pielęgnacji istniejącej zieleni niskiej	24 535,00
8.	Wykonanie nawierzchni parkingowej	199 789,00
9.	Wykonanie ścieżki rekreacyjnej	58 923,00
10.	Ustawienie ławek parkowych	12 688,00
11.	Ustawienie koszy na śmieci	7 686,00
12.	Nadzór inwestorski	5 518,00
RAZEM		340 376,00

5. Harmonogram planowanego przedsięwzięcia

Lata	2005	2006	2007			
Kwartaly	III	IV	I	II	III	IV
Dokumenty techniczne i planistyczne						
Prace pielęgnacyjno – lecznicze, prace w koronach drzew						
Frezowanie pni drzew						
Prace ziemne - wyrównanie terenu wraz z transportem						
Prace ziemne - przekopanie, plantowanie i grabienie						
Wykonywanie trawników dywanowych						
Prace z zakresu pielęgnacji istniejącej zieleni niskiej						
Wykonanie nawierzchni parkingowej						
Wykonanie ścieżki rekreacyjnej						
Ustawienie ławek parkowych						
Ustawienie koszy na śmieci						
Nadzór inwestorski						

6. Harmonogram wdrażania planu i zarządzanie

Harmonogram wdrażania planu określa czas monitorowania postępów we wdrażaniu projektu oraz odpowiedzialnych za realizację całego planu oraz poszczególnych jego elementów.

Realizacja planu będzie odbywać się z udziałem władz gminnych. Bardzo ważna jest też partycypacja społeczna związana z projektem, w związku z czym informacje na temat realizacji projektu będą przekazywane mieszkańcom na zebraniach wiejskich oraz radnym na sesjach Rady Gminy.

Zarządzanie realizacją projektu spada na władze gminy, jako osoby najbardziej zaangażowane w realizację polityki lokalnej i koordynację polityki samorządu oraz realizację woli mieszkańców z których woli pełni swój urząd.